

Marieke en René Sonneveld

De nieuwe stal betekende voor René en Marieke Sonneveld een totaal andere manier van werken. Het koecomfort verbeterde flink.

Muiderberg

Aantal koeien:	150 (135 aan de melk)
Aantal stuks jongvee:	70
Productie (305 dgn):	9000 4,38 3,55
Hoeveelheid land:	80 ha gras
Rantsoen:	gemengd rantsoen met kuilgras, mais, bierbostel en puree plus (aardappel product), 3 soorten brok in robot en kv-box

Een mestscheider die in de ligboxenstal op een groot plateau boven de koeien is gebouwd, dat zie je niet vaak. De locatie is noodzakelijk omdat ook de automatische boxeninstrooier vanaf die plek zijn ronde begint. De dikke fractie van de gescheiden mest verdwijnt vanuit de mestscheider direct in de laadbak van de instrooier. Een of twee keer per dag worden zo via een rail alle 176 diepstrooiselboxen van een dun laagje dikke fractie voorzien.

Sonneveld laat drijfmest in nieuwe ligboxenstal iedere nacht een kwartier mixen

Draai vinden in nieuwe stal

René en Marieke Sonneveld verruilden vorig jaar de oude overbezette stal met melkstal voor een ruime stal met drie melkrobots. Ook het instrooien van de ligboxen gaat automatisch. Het comfort van diepstrooisel combineren ze zo met veel arbeidsgemak.

tekst **Jorieke van Cappellen**

Werkelijk ideaal, zo omschrijven René (47) en Marieke (32) Sonneveld uit Muiderberg het instrooisysteem. ‘Eigenlijk wilden Marieke en ik diepstrooiselboxen in de nieuwe stal vanwege het koecomfort, maar we hikten erg tegen het werk aan om de boxen handmatig gevuld te houden’, vertelt René, die samen met Marieke nu 150 koeien melkt. ‘We hadden bij het maken van de plannen, zo’n vijf jaar geleden, al bijna besloten dat we dan maar voor de meest luxe koematrassen moesten gaan. Toen zagen we dit instrooisysteem in een reportage.’ Het instrooisysteem, in dit geval een JH

MiniStro, wordt volgens René in Denemarken tamelijk veel gebruikt. Voor gescheiden mest, maar ook voor stro, zaagsel en zelfs zand. ‘Het fysieke werk blijft voor ons nu beperkt tot twee keer per dag de meest vervuilde boxen even uitkrabben, het instrooien gebeurt ongemerkt.’ Een fijne bijkomstigheid is de rust voor de koeien. ‘Je hoeft de dieren niet uit de boxen te houden, omdat je alles moet instrooien. De koe kan in haar eigen ritme blijven.’ René en Marieke hebben hun nieuwe stal nu driekwart jaar in gebruik. De oude jarenzeventigstal met 2 x 10 melk-

De melkkoeien krijgen een gemengd rantsoen met kuilgras, mais, bierbostel en Puree+ (aardappelproduct)

Het dak van de nieuwe stal wordt nog dit jaar voorzien van 600 vierkante meter zonnepanelen

stal, die wordt omgeturnd naar jongveestal met een groot strohok voor droge- en kalfkoeien, voldeed qua boxafmetingen, ruimte en koecomfort echt niet meer voor de groeiende melkveestapel.

Wennen aan nieuwe stal

Het is de komende jaren de bedoeling dat de veestapel wordt uitgebreid richting 180 melkkoeien. 'Ook voor ons zit de tijd even niet mee', is René eerlijk. 'We weten nog niet goed hoe de fosfaatrechten voor ons uitpakken. Maar toen de regeling bekend werd, was de fundering voor de nieuwe stal net gestort. We moeten net als collega's kijken hoe we zo goed mogelijk met deze situatie om kunnen gaan.'

Los daarvan was het deze periode, vooral afgelopen winter, een fase van ritme zoeken en fijner afstemmen. Naast het automatisch boxen instrooien nemen de drie melkrobots, twee tweedehands voeraanschuifrobots, een mestrobot én automatische tochtdetectie René en Marieke veel werk uit handen. De keus voor

automatisering is grotendeels vanwege het arbeidsgemak, maar vooral ook vanwege de flexibiliteit voor de melkveehouders zelf en hun nog jonge kinderen. Marieke werkt bovendien drie dagen in de week als rundveedierenarts. 'Ik kan zomaar opgeroepen worden voor een verlossing bij een koe. Dat gebeurde in het verleden ook wel eens als je net thuis stond te melken. Het loste zich altijd wel op, maar het werkt niet prettig als je thuis vaste verplichtingen hebt.'

Veel alerter op cijfers

Het dagelijkse werkritme is nauwelijks nog te vergelijken met een jaar geleden. René blikt terug op de start met de melkrobots. 'Lely meldde ons vooraf dat een koe in zes dagen went aan een robot, maar een melkveehouder doet er zeker zes maanden over. Daar hebben ze helemaal gelijk in gehad.'

René en Marieke doelen hiermee niet zozeer op het andere dagelijkse werkritme, maar vooral op het goed lezen en interpreteren van kengetallen. René vertelt: 'Als het gaat om het goed in beeld hebben van elke koe, is twee keer per dag melken in een melkstal echt wel wat waard. Je ziet meteen of een koe kreupel is of een hard kwartier heeft. Nu moeten we dat afleiden uit getallen als geleidbaarheid, celgetal en lichaamstemperatuur.'

Echt tijd vrijmaken om de koeien te bekijken, op de pc en in stal, is belangrijk,

zegt René. 'Ik gebruik daar nu de dagelijkse rondjes boxen krabben voor.' Het is ook een kwestie van ervaring opdoen, weet Marieke inmiddels. 'We hadden laatste enkele dagen warm weer en toen had een van de koeien een lichte temperatuurverhoging. Toen de warmte allang weer voorbij was, kreeg die koe een mislukte melking. Ze bleek toch vlokken in een kwartier te hebben. Een volgende keer ben je hier alerter op.'

Uiergezondheid blijft sowieso een aandachtspunt, merken de ondernemers op. Het celgetal lag altijd rond de 200.000 cellen en dat is in de nieuwe stal al iets omlaag gegaan. 'We denken niet dat het celgetal aan de bedding van gescheiden mest ligt, want de instrooier strooit telkens een mooie dunne en droge laag', aldus Marieke. De bedding moet niet te dun worden, dan bevuilen de koeien de boxen. 'Toen de koeien de stal in gingen heeft het zeker drie maanden geduurd voordat de boxen goed gevuld waren; dat heeft wel effect gehad op de uiergezondheid. Ook zijn alle koeien meegegaan in de verhuizing, dus ook koeien die al een wat hoger celgetal hadden.'

Koe moet in ritme blijven

De melkveehouders omschrijven zichzelf gekscherend als echte veehouders. 'We vinden het prettig als koeien zich goed voelen en hun eigen ritme kunnen volgen. En we schrijven een dier niet snel af; we hebben de laatste jaren een

De comfortabele diepstrooiselboxen hebben een boxafscheiding van flexibel glasfiber

Dagelijks twee kuub gescheiden mest automatisch instrooien

Elke dag produceert de mestscheider op het bedrijf van Sonneveld 1,5 tot 2 m³ aan dikke fractie met een drogestofgehalte van 32 procent. Het product wordt direct in de laadbak van de JH Ministroboxinstrooier gestort. De instrooier met een inhoud van 0,42 m³ maakt twee keer per dag een ronde boven de ligboxen aan een 200 meter lange rail. Elke box wordt zo dagelijks van 10 liter dikke fractie voorzien. Hoe vaak de instrooier een ronde maakt, stelt Sonneveld zelf in. 'Het product valt voor in de box, de koe werkt het zelf meer naar achteren. Dat werkt: we zien droge boxen en schone uiers en benen', zegt Marieke Sonneveld. De dunne fractie wordt opgeslagen onder de stal en overgepompt naar de oude ligboxenstal om zo de mest van het jongvee en droge koeien te verdunnen.

Video instrooier

Kijk voor een video van de werking van de boxinstrooier in de Veeteelt-app en op www.veeteelt.nl

vervangingspercentage van 10 procent', vertelt Marieke.

Doel in de nieuwe stal is een hogere melkproductie en dan vooral omdat koeien langer mee kunnen draaien. René ziet dat de melkproductie in de nieuwe stal inmiddels een paar honderd liter per koe is gestegen. De kennis en ervaring van rundveedierenarts Marieke kwamen goed van pas. Een belangrijke wens was een ruim strohok voor de pas gekalfde koeien, zodat deze in alle rust kunnen opstarten na het afkalven.

De krachtvoerbox voor de hoogproductieve koeien sluit automatisch achter iedere bezoekende koe. Andere koeien krijgen zo geen kans om de vretende koe tegen de uier te stoten. 'Voorheen hadden we regelmatig een koe met een bloeduier, dat moet je gewoon niet wil-

De koeien stappen vooruit de krachtvoerbox uit, waardoor de klauwbelasting lager is

len als je het simpel kunt voorkomen', vindt René. Via een poortje kan de koe vooruit de krachtvoerbox uit. Dat voorkomt onnodige belasting op de klauwen.

Iedere nacht mest mixen

De stal voldoet aan de eisen van een Integraal Duurzame Stal (IDS), een project dat wordt ondersteund met Europese subsidies en valt onder de begeleiding van adviesbureau DLV Advies. Die integrale duurzaamheid komt tot uiting in extra maatregelen rondom welzijn en duurzame productie. In de praktijk betekent dit subsidie op de meerkosten van dergelijke maatregelen. Dit maakte het voor Sonneveld gemakkelijker om te kiezen voor de Eco-Vloer van Anders Beton, een betonnen roostervloer die voor 50 procent met rubberdelen is bekleed.

De mestscheider dwong René en Marieke om goed na te denken over de mestopslag. De mestscheider pompt de mest uit een van de twee drijfmestcompartimenten onder de roostervloer. De totale mestopslag onder de stal is verdeeld in vier compartimenten met zestien gangen in totaal. In de buitenste compartimenten gaat de dunne fractie na het mestscheiden. Een van de dunnefractiecompartimenten is via een ondergrondse leiding verbonden met de oude stal. Indien nodig, kan de mest in de oude stal dan vlot verdund worden.

Iedere nacht mixen twee elektrische mestmixers de mest in de drijfmestcompartimenten. 'Voor het mestscheiden heb je goede homogene drijfmest nodig; mixen is dus noodzakelijk', vertelt René.

'Maar ik zag het arbeidstechnisch niet zitten om steeds met de trekker aan de slag te moeten om de mest te mixen, om maar niet te spreken over de gevaren die er bij mestmixen komen kijken.'

De elektrische mixers werken volgens René krachtiger, omdat er geen energie verloren gaat door een aftakas-aansluiting. De dunne fractie wordt in het voorjaar uitgereden. Hoe bemesting met dunne fractie uitpakt voor de bodem, is voor René nog wel een onzekerheid. 'De stikstof uit dunne fractie werkt sneller dan die uit drijfmest. Wel kunnen we ook nog gewone drijfmest inzetten.'

Zonnepanelen met subsidie

De veenweide-grond rondom het bedrijf leent zich beter voor weiden dan voor maaien, en met een weideselectiepoort is het weiden redelijk goed te combineren met het robotmelken. 'Wel houden we ons nu strakker aan weidetijden', geeft René aan. 'De koeien weiden van 's morgens acht uur tot 's middags twee uur. Zo kunnen we in de zomer toch gemiddeld 2,6 melkingen per koe halen.' Ook bij het melken onderbreken de melkveehouders het ritme van de koeien het liefst zo min mogelijk. Een buffervat zorgt ervoor dat het melkproces altijd kan doorgaan, ook als de melktank gespoeld wordt. Met gebruik van IDS-subsidie komt er dit jaar nog 600 m² aan zonnepanelen op het staldak. René: 'We gebruiken veel energie voor het maken van melk. Het is dan mooi als we de energie duurzaam kunnen opwekken.' |